

MAANDELIJKS

Tijdschrift

VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP
VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

VOL. XX (januari 1970) N° 1

Tijdschrift : MOORS E., Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Bijdrage : Beschermend lid : minimum 225 fr. te storten aan
Lid : 175 fr.

LE MAIRE, P., 53 de Broquevillelaan, Brussel 15 of
op P.C.R. 8460.38 van het genootschap te Brussel of
via de Afdelingen

Nederlandse leden : briefwisseling aan MOORS, E.,
Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Dit blad bevat in bijlage 8 bladzijden publiciteit van leden en katalogus

DE BEHEERRAAD VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT-
EN PENNINGKUNDE *biedt aan alle leden en bevriende verenigingen zijn
beste wensen van geluk en voorspoed voor 1970.*

* * * * *

SPAANSE MUNTEN TIJDENS EN NA DE MOORSE OVERHEERSING

Het ligt in de bedoeling van dit vierde en laatste artikel ⁽¹⁾ over Spaanse numismatiek een kort overzicht te geven van de munten geslagen in de gebieden die niet door de Moren bezet waren of die er later op veroverd werden. Verschillende Spaanse provincies waren in handen van wat wij de Christenen zouden kunnen noemen

(1) Voor de vorige artikels zie inhoudstafel, december 1969.

en die sedert Pelagus, eerste koning van Asturië, een verbitterde strijd voerden tegen de moorse heersers, strijd die bijna acht eeuwen duurde. Het spreekt dan ook van zelf dat ook in deze gebieden munten werden gemaakt. Van de koningen van Asturië (718-914), evenmin als van de eerste koningen van Leon (914-1037) zijn geen munten gekend. Het is eerst onder de koningen van Castilië en Leon (1037-1157) dat Alfons VI (1073-1109) begonnen is munt te slaan. Vóór die tijd werden vermoedelijk de muzelmaanse munten gebruikt en daarna zouden deze der Karolingers gekopieerd zijn, die dan ook aan de basis zouden liggen van de geboorte der nieuwe Spaanse en Portugese munten.

Ten tijde van Alfons VII (1126-1157) zouden verschillende kloosters en kerken munten hebben geslagen, waarvan sommige aan Segovia en Santiago worden toegeschreven. Het was koningin Urraca (1109-1126), dochter van de reeds vermelde Alfons VI, die in 1116 aan de abt van het klooster van Sahagun het voorrecht toestond om munten te slaan. Gelijklopend met dit koningshuis bleef ook dit van Leon nog bestaan van 1157 tot 1230 onder Ferdinand II en Alfons IX, die beiden ook munten op hun naam hebben. Het huis van Castilië, waarvan hun vierde koning Ferdinand II, de Heilige (1230-52) de titel aannam van koning van Castilië en Leon, zou onder al haar koningen munten slaan. Alfons VIII (1158-1214) en zijn opvolger Henri I (1214-30) sloegen te Toledo gouden dinars met arabische tekst en het latijnse ALF of de titel « Emir der Katholieken ». Op de Kz. komt een vers uit het evangelie voor (St. Marcus XVI, V. 15) of de vermelding: « Deze dinar werd geslagen te Toledo, in het jaar 1 en 50 en 200 en 1000 van de jaartelling van As-Safar ». Dit is de Spaanse jaartelling die begint bij de onderwerping door de Romeinen in 38 v. C. Het jaar 1251 komt dus overeen met ons 1213, wat dus een regeringsjaar was van Alfons VIII. Er bestaat ook een gelijkaardige koperen munt met ALF.

Te vermelden waard is ook een munt geslagen door Beatrijs van Portugal, vrouw van Jan I (1379-90), met BEATRICIS en REGINA CASTELLE E POR. Het gebeurde wel meer dat de naam van een vrouw op de munten voorkwam, zo ook dragen bijna alle munten voor Castilië van Karel V (Keizer Karel), benevens zijn beelddenaar en zijn naam, deze van Johanna, zijn moeder.

Welke soort van muntwaarden werden er zo al geslagen vanaf het ontstaan van een eigen munt tot op heden? Deniers en obols openden de rij. De « groot » verscheen eerst onder Alfons XI (1312-50); Peter I (1350-68), Johannes II (1406-54) en Hendrik IV (1454-65) hebben grote gouden munten geslagen die de buste van de vorst droegen, ook wel gewapend en te paard of gezeten op zijn troon en op de Kz. het wapen van Castilië en Leon. Deze grote stukken zouden meervouden zijn van de gebruikelijke en zouden een tegenwaarde van 10 en 20 doublons gehad hebben. Een grote gouden

munt van Ferdinand en Isabela (1474-1504) draagt werkelijk het cijfer XX, wat op een waardebepaling wijst. Onder Philips III, Philips IV en Karel II (1598-1700) werden er ook grote zilveren stukken gemaakt met de vermelding 50 R. (= 50 Realen) die « cinquantines » genoemd werden en een goudstuk van Philips IV draagt duidelijk het cijfer 100.

Onder Ferdinand en Isabella werden gouden doublons, escudos, dubbele en vierdubbele escudos geslagen. In zilver waren het stukken van 8, 4 en 1 realen en onderdelen van 1/2, 1/4 en 1/8 real. In billoen sloeg men « blancos » en « maravedis ». In koper maakte men dubbele « cuartos », cuartos (= 1/4 real) en « ochavos » (1/8) (2).

Onder Philips II (1556-98) verscheen de gouden « once » en de zilveren « duro » en het is deze muntbenaming die nu nog steeds voortleeft in de volksmond, want op de markten en in de winkels kan men, neven de prijs in pesetas, dikwijls de prijs in duros vinden. In dit geval vermenigvuldigt men eenvoudig met 5, want de duro is 5 pesetas waard.

De munten gaan nu stilaan een moderner uitzicht krijgen en bij een wet van 26 Juni 1864 onder Isabella II wordt de escudo de nieuwe (zilveren) munteenheid. De escudo kreeg een waarde van 10 en de duro van 20 realen. Ook peseta van 4 realen, halve peseta en real werden, allen van zilver, geslagen. In goud kende men grote stukken van 100 realen, Isabella genoemd, en kleinere van 20 en 40 realen, die toen zowat overeenkwamen met een tegenwaarde in onze munt van 5 en 10 goudfrank.

Slechts vier jaar zouden deze muntwaarden blijven bestaan, want bij een besluit van 19 oktober 1868 werd aangesloten bij de Latijnse Muntunie en werd de nieuwe eenheid de peseta, die toen gelijk kwam te staan met onze gouden frank. Alle Spaanse munten, hetzij in goud, zilver of koper, werden aangemaakt gelijk aan de andere « Unie-landen ». Een uitzondering werd nochtans gemaakt door een zilveren real (= 1/4 peseta) en een gouden 25 pesetastuk, gouden Alfons genoemd, te slaan.

Ter vollediging kan nog vermeld worden dat in de Middeleeuwen ook nog afzonderlijke munten werden gemaakt door de vorsten die regeerden over Catalonië, de Balearen en Navarra.

En om de verzamelaar toe te laten de muntplaats te localiseren, ten slotte nog dit lijstje van de voornaamste werkplaatsen in Spanje :

A	= Burgos
B of B-S	= Burgos
B of BA	= Barcelona
C	= Catalonië of Cuenco

(2) Hierover zie ook het artikel : « De Westgothen in Spanje ». 1969 blz 99/102.

C, gekroond	= Cadix
CA	= La Corogna
G	= Grenada
J of JA	= Jubia
JAEN	= Jaen
L	= Leon
LERIDA	= Lerida
M og MD of	
M, gekroond	= Madrid
P of wapen	= Palma
P-P	= Pamplona
S of aquaduc	= Segovia
S of S-E	= Sevilla
T	= Toledo
TOR-SA	= Tortosa
V	= Valentia of Villalon of Valladolid
Z	= Zaragossa

Aguilas, Maart 1969

R. TIMMERMANS

TYPEN IN DE AFBEELDING VAN DE LEGENDARISCHE SINT JORISFIGUUR IN DE NUMISMATIEK (1)

Door typen verstaan wij voorstellingen algemeen aanvaard en daardoor nagevolgd en nageslagen, en die daarbij sukses kenden over een lange periode. Over zulke typen betreffende Sint Joris is, menen wij, nog niet veel geschreven.

Wij kunnen vooraf alvast zeggen, dat alle andere Sint Jorisafbeeldingen, en zij zijn zeer talrijk, en die niet kunnen teruggebracht worden tot de door ons beschreven drie typen, veelal de persoonlijke stijl en stempel dragen van de ontwerper en (of) van de graveur. Over die afbeeldingen hopen wij het later wel eens te hebben.

Ons speuren en uitdiepen van dat onderwerp dagtekt niet van heden (2). Bij het verzamelen en bestuderen van alle bereikbare St. Jorispenningen, -medailles, -plaketten en -draagtekens;

(1) Zie: Sint Joris in de Munt- en Penningkunde. In het tijdschrift van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde — jaargang 1951 — in de nummers 4, 5, 6 en 7.

(2) Het was de welgekende numismaat de Weled. Heer Jacques Schulmann van Amsterdam, die ons destijds onze aandacht vestigde op het Kremnits-type I, en dat de basis werd voor ons verder naspeuren.

alsook in het naslagen van numismatische werken en katalogen, mochten wij heel wat noteren.

Hierbij de uitslag van ons klasseren en bevindingen:

A - KREMKNITS-TYPE I — het dagtekt uit de xviii^e eeuw, wanneer in de Munt van Kremnits (Hongarije) op gouden dukaten

de Sint Jorisfiguur verschijnt. Het blijft in de loop der jaren niet bij dukaten alleen: ook stukken van een waarde van 2, 5, 10 ja tot 30 dukaten toe worden geslagen.

Het eigenaardige en opvallende is, dat ze op voor- noch keerzijde enig kenteken vertonen van een muntstuk. Het lijken op en top penningen, of, van een oogje voorzien een medaille. De beschrijving van voornoemde stukken is dezelfde als van deze welke tweehonderd jaar nadien geslagen werden.

Op al deze stukken is Sint Joris afgebeeld als een laat-middeleeuwse ridder, zittend op een springend paard, naar rechts voorgesteld. Onder de rechterarm houdt hij een tornooilans, die doorstoot naar een lelijke, magere, gevleugelde, schubbige draak. De ruiter zit licht voorover gebogen in het zadel; zijn bepluimde helm heeft een open vizier. Verder ontbreekt wel niets van wat de klassieke Sint Jorislegende verhaalt, want, bij de rand rechts, op halve hoogte van het stuk, zien wij een kleine geknielde vrouwenfiguur: de bevrijdde maagd uit de legende. De beschrijving van voor- en keerzijde is eerst volledig na mededelen van de tekst bovenaan: S. GEORGIUS.EQUITUM.PATRONUS + SINT JORIS PATROON VAN DE RUITERS.

De keerzijde vertoont een zeilscheepje op een woelige zee, de wind is rechts voorgesteld en blaast het zeil bol. Op het schip rust een slapende Kristus met bij Hem twee apostelen in paniek. Ook hier staat de tekst bovenaan bij de rand: INTEMPESTATE + SECURITAS of SECOURIT : IN : TEMPESTATE — vrij vertaald: IN STORM EN ONTIJ VEILIG.

Sedert de xviii^e eeuw werden duizenden van deze penningen en medailles aangemaakt in goud, zilver, koper, messing, tin, tombak en nikkel. Hun doormeter varieert van 16 tot 42 mm. Dat type emigreerde langs Duitsland naar de Nederlanden. Degenen, die deze oorsprong niet vermoeden, heten ze wel eens het Dietse of Duitse type. Vergeten wij niet, dat Sint Joris een volksheilige was, vooral gekend langs de schuttersgilden om. Velen zullen zich voorheen in het bezit van een Sint Joris-penning verheugd hebben.

Bij sleet van de matrijzen en (of) naar noodwendigheid, werd er nieuwe aangemaakt. Haast ongemerkt kwamen allerlei kleine details tot stand, die het algemeen uitzicht geenszins schaadden. Alleen wie scherper toekeek zal bv. gezien hebben, dat het ene stuk een zware en een ander een lichtbepluimde helm vertoont; ofwel dat achteraan éénlange veer de helm siert en dat nog op een ander de bepluiming aan drie kanten te zien is. Het paard hoort niet altijd tot het halfzware strijdros, het draagt een zadel en soms een volledig dekkleed. De lans, bijna altijd onder de rechterarm gehouden, is niet altijd een tornooilans, soms ook een speer, maar altijd fijn van lijn. De draak is een mager en knokig monster, dat dreigend kop en muil wendt naar de ruiter en dan daar ook eerst

getroffen wordt. Hij staat doorgaans op zijn vier poten van zeer puntige klauwen voorzien.

Uitzonderlijk treffen wij een ruiter, iets meer naar voren gekeerd, die met twee handen de lans hanteert. De keerzijde is haast altijd zoals hierboven beschreven; de uitbeelding van de wind en de plaats waar zich de apostelen bevinden kan licht verschillen.

Op de zeer vele stukken, die door onze handen gingen, troffen wij er maar twee aan met een ongewone keerzijde. Op de eerste penning stond op de vlakke keerzijde gegraveerd: SOUVENIR/St. NIKLAAS/1887; op het tweede stuk staan letters in de matrijs gegraveerd: GEEN GEWEEN / GE KRYGT ER / NOG EEN = is een uitdagende of geruststellende tekst tot de draak; welke nog een slachtoffer beloofd wordt. Beide stukken kwamen uit Nederland.

Hetzelfde type werd in 1899 te Antwerpen nog gebruikt voor de aloude Sint Jorisgilde op een zilveren draagpenning. Zoals gezegd vertoont de voorzijde het Kremnits-type I, behoudens de tekst: die hier luidt: REGIA . NAVE . LIGURIA

De keerzijde draagt het Antwerpse Stadswapen en het jaartal MDCCXCIV.

De aanmaak van de boven besproken Sint Jorispenningen en medailles: Kremnits-type I wordt tot op onze dagen, zij het dan met een ander doel. U zult ze wel overal aantreffen in handelszaken voor mode-artikelen. Deze draagpenningen zijn in aluminium of in dat metaal overtrokken met een lichte kleurverniss. Ze worden als sierstukken voor hals- en polskettinkjes of als hanger of borstspeld aangewend. De grootte schommelt van 21 tot 40 mm.

B. *KREMNIITS-TYPE II* — Omwille van de verwantschap met het eerste type, besloten wij, ondanks de klassieke houding in het afbeelden, het naast de eerste groep te plaatsen. Wij zijn de mening toegedaan, dat dit type later ontstond en we voegen er onmiddellijk aan toe dat men het niet zo veelvuldig aantreft als het eerste type. Toch pleiten voorstelling en kledij voor oorsprong uit eenzelfde streek: HONGARIJE.

Hier draagt Sint Joris over zijn harnas een ruim overkleed én manteltje. De helm is puntig en daalt af tot in de nek en heeft vizier en evenmin een onderstuk, dat op het harnas aansluit. De helm is versierd met één neerhangende pluim. Het paard is met een groot dekkleed overdekt en draagt boven op de kop een bosje pluimen. Het springt over een gevleugelde vette draak. Er is geen vrouwenfiguurtje te bespeuren.

De ruiter heeft het bovenlijf naar voren gedraaid en hanteert een speer met beide handen en doorsteekt daarbij de muil van de draak. We kennen deze penning in drie grootten: 23,5, 28 en 36 mm. doormeter. Het grote moduul werd ook éenzijdig geslagen, zowel de voor- als de keerzijde. Wij vonden beiden terug verwerkt als borstspeld of met de sporen van het aanzetten. Eigenaardig genoeg bestaan de meeste grote stukken uit aaneengesoldeerde voor- en keerzijde. Ze werden van een oog voorzien ofwel doorboord en met ringetje. Ze zijn van zilver, messing of wit-metaal.

C. *HET ENGELSE TYPE* — het is meest recente type. Voor het eerst op een muntstuk voorkomend van koning George III in 1818.

— Vooraf zocht de Munt van Londen een graveur in het vooruitzicht van het slaan van een nieuw munttype. De aangeworven graveur was de Italiaan Bernard Pistrucci. Hij graveerde als proef een camee waarop het gevecht van Sint Joris met de draak. Het werd een groep naar rechts: de ruiter draagt een Romeinse helm en draagt als enige kleding een nawapperend manteltje. Hij ment zijn paard met zijn linkerhand aan de toom; hij houdt in de naar benedengerichte rechterhand een Romeins kortzwaard. Het paard is ongezadeld en staat springend boven een zeer magere gevleugelde draak.

Op hedendaagse Engelse geldstukken vinden wij het type nog terug: op de zilveren crown (kroon = 1/4 pond) en op het gouden pond. Ook op het onderdeel het halve gouden pond en op de zeldzame goudstukken van twee en vijf pond. Op goudstukken van de Engelse koloniën vinden wij dat Engels-type terug op gouden munten.

Een grote hoeveelheid geelkoperen penninkjes en kleine medailles in messing kwamen ons in de handen. Wij hebben redenen om aan te nemen dat deze stukken op nationale feesten door het grote publiek gedragen werden.

Borgerhout-Antwerpen,

PITTOORS P. F. J.

KLEIN REPERTORIUM VAN DE HEDENDAAGSE NUMISMATIEK

MALTA

1/3 de Farthing

Jaart.	Aant.	Z.S.	F.D.C.	Jaart.	Aantal	Z.S.	F.D.C.
Georges IV				1866	576.000	75	500
1827	?	100	500	1868	144.000	40	300
				1876	162.000	75	300
Guillaume IV				1878	288.000	75	500
1835	?	80	500	1881	144.000	75	400
				1884	144.000	100	350
				1885	288.000	100	350
Victoria				Edward VII			
1844				1902	288.000	25	150
(RE	1.301.040	250	2.000	Georges V			
voor		400	3.500	1913	288.000	75	300
REG)							

MAN (eiland)**FARTHING**

1839 213.000 100 450

1/2 PENNY

1709	?	800	3.000	1798	CU	?	125	500	
1733	CU	96.000	150	650	1798	BR	?	150	600
1733	BR	60.000	200	750	1813	?	125	450	
1758	72.000	150	650	1839	213.120	100	400		
1786	?	125	600						

PENNY

1709	?	600	2.000	1786	?	150	700	
1733	CU	72.000	150	750	1798	?	250	800
1733	BR	60.000	200	850	1813	?	125	700
1758	60.000	150	700	1839	80 640	100	600	

CYPRUS**1/4 PIASTER**

1879	150.000	80	350	1898	72.000	100	450	
1880	72.000	100	450	1900	36.000	130	500	
1881	72.000	100	450	1901	72.000	100	450	
1881	H	108.000	90	480	1902	72.000	100	500
1882	H	36.000	130	500	1905	422.000	80	400
1884	72.000	100	450	1908	36.000	1.000	2.500	
1885	36.000	130	500	1922	72.000	80	300	
1887	59.000	100	400	1926	360.000	60	250	
1895	72.000	100	600					

1/2 PIASTER

1879	250.000	80	320	1884	36.000	125	500	
1881	54.000	125	450	1885	54.000	100	450	
1881	H	72.000	100	450	1886	122.000	80	400
1882	H	54.000	100	450	1887	60.120	125	500

1889	54.000	100	450	1931	90.000	00	500
1890	180.000	80	550	1934	180.000	20	80
1891	107.000	80	400	1938	1.080.000	15	70
1896	36.000	175	500	1942	1.620.000	10	50
1900	36.000	125	500	1943	1.080.000	10	50
1908	36.000	750	1.750	1944	2.160.000	5	30
1922	36.000	1.000	2.500	1945	1.080.000	10	50
1927	108.000	70	400	1949	1.080.000	5	20
1930	180.000	70	400				

1 PIASTER

1879	250.000	80	400	1900	27.000	150	600	
1881	36.000	150	600	1908	27.000	750	2.300	
1881	H	36.000	150	600	1922	54.000	180	620
1882	H	18.000	250	700	1927	126.000	300	800
1884	18.000	220	750	1934	90.000	300	900	
1885	54.000	125	500	1934	45.000	250	900	
1886	226.000	80	400	1938	1.440.000	25	100	
1887	45.000	140	500	1942	2.700.000	25	90	
1889	27.000	150	600	1943	2.700.000	5	30	
1890	90.000	125	500	1944	1.080.000	10	40	
1891	54.010	125	600	1945	3.240.000	5	20	
1895	54.000	125	500	1946	1.080.000	5	20	
1896	54.000	125	650	1949	1.080.000	5	20	

3 PIASTER

1901 300.000 100 600

4 1/2 PIASTER

1901	400.000	100	600	1938	192.000	25	125
1921	600.000	50	400				

9 PIASTER (Shilling)

1901	600.000	110	700	1921	490.000	75	400
1907	60.000	180	1.100	1938	504.000	30	100
1913	50.000	135	750	1940	800.000	30	100
1919	400.000	75	400				

1 SHILLING

1947	1.440.000	30	125
1949	1.440.000	30	125

18 PIASTER (2 Shillings)							
1901	200.000	125	1.000	1921	155.000	150	550
1907	20.000	350	1.750	1938	200.000	40	200
1913	25.000	300	1.250	1940	100.000	50	250

2 SHILLINGS

1947	720.000	40	175
1949	720.000	40	175

45 PIASTER

1928	80.000	350	800
------	--------	-----	-----

1 MIL

1963	5.000.000		5
------	-----------	--	---

3 MILS

1955	6.250.000		5
------	-----------	--	---

5 MILS

1955	10.000.000		10	1963	12.000.000		5
1956	3.000.000	5	25				

25 MILS

1956	2.500.000	5	25	1963	2.000.000		10
1958	3.500.000	5	20	1968	2.000.000		10

50 MILS

1955	4.000.000	10	35
1963	2.800.000	10	25

100 MILS

1955	2.500.000	15	50	1963	1.750.000	15	40
1957	500.000	100	200				

(*) De stukken van 1/2, 1 en 5 pond, goud, buste van Makarios zijn niet gewettigd, het betreft hier dus medailles.

(*) De ecu van 48 piastres werd onlangs nagemaakt in Libanon. Deze vervalsing herkent men aan de geribde rand, die niet vertikaal maar licht lensvormig is.

ECHOS' UIT DE WERELD VAN DE NUMISMATIEK

Bolivië

1 peso boliviano 1968, vernikkelt staal.

Frankrijk

Na een meer dan duizend jarig bestaan van de Muntateliers te Parijs zijn wij geneigd aan te nemen dat zij zullen verdwijnen. Inderdaad, vanaf 1970, zullen de franse munten nog slechts geslagen worden in de nieuwe werkhuizen te Bordeaux.

De oude, maar zeer schone gebouwen van de Quai Conti zullen de werkplaatsen huisvesten voor het slaan van medailles en decoraties, alsook het muzeum van de munt.

IJsland

50 Aurar 1969, nikkel-brons-aluminium

Jamaïca

1/2 en 1 penny 1969. Brons. — Herdenking van de 100^e verjaring van de jamaïcaanse munt.

1 Cent 1969. Brons.

5, 10, 20, 25 Cents 1960. Cupro-nikkel. — Decimale muntslag.

1 Dollar 1969. Cupro-nikkel. Herdenking Bustamente.

Tsechoslovakije

25 korun 1969, zilver Herdenking, 100^e verjaring dood van Jan Evangelista Pyrone.

50 korun 1969, zilver. 25^e verjaring slovaakse opstand.

Nieuw Zeeland

Dollar 1969, cupro-nikkel. 200^e verjaring. Reis van kapitein Cook.

Suid Afrika

1 Rand 1969, zilver. Herdenking. dr. T. E. Donges. Engelse en S. Afrikaanse legende.

Swaziland (*)

1 Lelangi 1968, goud. Aantal 2000 stuks. Ter gelegenheid onafhankelijkheid op 6 september 1968.

v/ Buste. Koning Sobhuza II.

κ/ Staatswapen. Datum + waarde.

(*) Zie het artikel hierover in bulletin n° 5, 1969, blz 63/64.

50, 20, 10, 5 cents 1968, zilver + 1 luhlanga = 100 cents. 10.000 reeksen.

κ/ Swazischild + assegaaien.

Uruguay

1, 5, 10 Pesos 1969, aluminium-brons.

v/ κ/

Vanaf 1971 zullen slechts de decimale « maudy money » uitgegeven worden.

Portugal

50 escudos 1968, zilver. 500e verjaardag. Ontdekking Brazilië door Cabral.

Peru

10, 5 Sales 1969, cupro-nikkel.

Irak

25, 50 Fils 1969, cupro-nikkel.

Spanje

Het nieuw adres van de « Association Numismatica Española » 627, Avenida José Antonio Barcelona.

Brunei

1 Sen 1968, brons.

1, 10, 20 Sen 1968, cupro-nikkel. Sultan Hassanal Bolkich I (BOLKIEH).

Bulgarije

1, 2 Leva 1969, cupro-nikkel.

25e verjaardag, herdenking socialistische revolutie.

Ierland

5, 10 New Pence 1969, cupro-nikkel.

Vietnam-zuid

10 Dong 1968, vernikkeld staal.

Zwitserland

De nieuwe cupro-nikkel stukken zijn te Bern en Londen geslagen. Het is daarom dat wij twee variëteiten onderscheiden, een met B, de andere zonder muntwerk.

Zwanziland

1, 5, 10 Q'honry 1969, brons. 2.0000 reeksen.

25, 50 Q'honry, 1969, cupro-nikkel. 10.000 reeksen.

1, 2 Tonteria 1969, zilver. 5.000 reeksen.

10, 50 Tonteria 1969, goud. 1.000 reeksen.

Van november af, zal voor Europa een bureel opengesteld worden in Groothertogdom Luxembourg. 11, rue des figures Luxembourg-Merl. Zij bedelen de aanvragen. Het is mogelijk de munten van de verschillende metalen afzonderlijk te bestellen.

Hongarije

100, 50 Korun 1969, zilver.

50e verjaardag van de stichting République du Conseil, 21-3-1919 door Bela Kun.

Bermuda

De regering van Bermuda heeft beslist van het decimaal stelsel in te voeren vanaf 1970.

Te dezer gelegenheid zullen er stukken geslagen worden van 20 dollar goud; 1 dollar in zilver; 50, 20, 10 cents in cupro-nikkel, en 5 en 1 cents in brons.

Duitsland

De firma « Hansman » te Asbach, gekend voor het vervaardigen van refrappen, zal een nagemaakte dubbel ducaat van Nürenberg, op de markt brengen.

De Duitse wet gedooft, spijtig genoeg, deze praktijken omdat het slechts ontmunte stukken betreft.

Equatoriaal Afrika

1 franc 1969, aluminium.

Kenya.

5, 10 cents 1969, nikkel-messing.

25, 50 cents 1969, cupro-nikkel.

1, 2 shilling 1969, cupro-nikkel.

D. D. R.

20 pfenning 1969, aluminium-brons?

Maan

Men kon er zich aan verwachten dat de numismatiek niet zou ontsnappen voor het slaan van « munten » met betrekking op de maan.

Een firma uit Munchen slaat stukken van 50 lunare, zilver en van 1000 lunare, goud.

Wij stellen voor bij de volgende maanlanding van de Apollo, de maanmensen een brief te zenden om hun mening desbetreffende te kennen.

In afwachting zijn wij van mening dat deze reeks moet voorbehouden blijven voor de personen die nog geen voet op de aarde gezet hebben.

EEN NIEUW TIJDSCHRIFT OVER NUMISMATIEK

Titel: DE MEDAILLE IN BELGIË — LA MÉDAILLE EN BELGIQUE. N° 1 kwam van de pers — juli-september 1969 — het zal driemaandelijks verschijnen op het formaat: 23 × 15,5 cm. Het leesgeld bedraagt 200 Fr.

Redactie en uitgever: Penningkabinet van de Koninklijke Bibliotheek Albert I - Keizerlaan 4 - Brussel I.

Redactieleden: J. Lippens en I. Suetens.

Het is een losbladige uitgave die toelaat naar eigen initiatief te klasseren. Van iedere behandelde medaille of plaket wordt afbeelding van de voorzijde opgenomen; verder volledige beschrijving van het stuk, naam en adres van de ontwerper, het gebezigde procedee en de uitgever van het stuk.

Daarnaast vinden wij aangegeven: doormeter, het metaal waarin gemunt, gewicht en gehalte voor de edele metalen.

Ook komen de proefslagen van de Belgische Munt aan de beurt.

In dit nummer vinden wij de proefslagen van de ontwerpers: Brunet, A.; Courtois, A.; De Bast, J.; Elstrøm, H.; Macken, M.; Mailloux, R. en Van Dionant, C. van het 10 frankstuk 1969.

Deze unieke informatie- en documentatiebron aan iedere numismaat en liefhebber warm aanbevolen.

Een speciaal klasseerkraft met opdruk kan eventueel besteld worden tegen de zeer schappelijke prijs van 80 Fr. — het is voorzien voor 250 bladen.

Borgerhout

PITTOORS P. F. Jozef.

HEBT U REEDS UW BIJDRAGE BETAALD VOOR 1970?

HAWAII

440. 20 DALA 1893. **Or.** (frappe 3 exemplaires).

▯/ Buste à g. de la reine Liliuokalani.

LILIUOKALANIA DEI GRATIA

▮/ Couronne surmontant deux septres posés en sautoir en dessous
couronne de feuilles.

HAWAIARVM REGINA -

20 DALA 1893

Tranche lisse.

441. DALA 1891. **Argent** (frappe 50 exemplaires).

▯/ Comme la pièce précédente.

▮/ Carte des îles Hawaï, 4 dauphins.

HAWAIARVM REGINA 1891 * AKAHI DALI

Tranche lisse.

442. Idem en **or** (1 exemplaire).

443. 20 DALA 1895. **Or.** (frappe 1 exemplaire).

Tête du roi Kaiulani

▮/ Comme la pièce précédente.

444. 1 DALA. **Argent.** (frappe 50 exemplaires).

Même type.

445. Idem en **bronze** (2 exemplaires).

446. Idem en **fer** (3 exemplaires).

447. Idem en **étain** (1 exemplaire).

448. ▮/ Avec 1 seul dauphin. **Argent.**

448. Idem en **bronze.**

* « Essais » frappés en Grande Bretagne chez Reginald Huth. La collection Huth à été dispersée en 1927 chez Sotheby. Elle contenait une très importante collection de pseudo-monnaies.

ITALIE

449. 20 LIRES 1928. **Argent.**

Comme la monnaie officielle de 20 lire (Bobba n° 235) mais frappe en or.

450. 20 LIRES 1928. **Argent.**

▮/ Comme la pièce précédente.

▯/ Tête casquée de Benito Mussolini.

L'Italie vient de prendre le « relai » pour la fabrication des pseudo monnaies. Ces frappes sont trop fraîches pour être toutes connues c'est pourquoi vous retrouverez certainement un grand nombre de ces monnaies dans l'addenda qui fera suite à ce répertoire.

LABÉ

451. 5 FRANCS 1879. **Argent.**

ᵈ/ Lion rampant à gauche, au dessus croissant.

KAHEL

ᵣ/ FOUTA DJALON

Millésime en exergue et écriture arabe au centre, le nom SANDEVAL.

Entre 1877 et 1898, Aimé Olivier qui dirigeait pour le compte de la maison Pastré de Marseille des comptoirs sur la côte d'Afrique. Il obtint des indigènes de Labé des concessions qui l'incitèrent à se proclamer souverain du Labé. Il tenta vainement de faire valoir ses droits sous le nom de comte Olivier de Sandeval. Notre homme fit fabriquer une monnaie qui n'a en fait jamais circulée mais le « comte » avait prévu de leur donner une limite d'échéance il ne s'agit donc pas d'une médaille comme l'ont affirmés certains auteurs.

LIBÉRIA

452. 1 CENT 1890. **Bronze.**

ᵈ/ La liberté REPUBLIC LIBERIA

ᵣ/ Écusson de l'état IN GOD WE TRUST valeur.

453. DEUX CENTS 1890. **Bronze.**

Même description.

454. UN CENT 1890. **Bronze.**

Idem mais écu plus petit.

455. DEUX CENTS 1890. **Bronze.**

Idem.

LUNDY

456. PUFFIN 1929. **Bronze.**

ᵈ/ Tête de Martin Coles Hartman.

ᵣ/ Puffin (oiseau de mer) LUNDY. ONE PUFFIN
Tranche inscrite : LUNDY LIGHTS AND LEADS.

457. 1/2 PUFFIN 1929. **Bronze.**

Sauf valeur comme la pièce précédente.

Cette petite île au large de l'Angleterre fut achetée en 1927 par un financier londonien Martin Coles Hartman. A l'usage des 45 habitants de l'île il fit frapper une monnaie mais le gouvernement britannique interdit la circulation de ces pièces. Hartman mourut en 1954.

458. Comme la pièce n° 456 mais date 1965 et tranche lisse.

459. Comme la pièce n° 457 mais date 1965 et tranche lisse.

Ces deux dernières pièces firent frappées pour alimenter la boulimie des « numismates ».

LUXEMBOURG

Régence du duc de Nassau 1889.

5 FRANCS 1889. **Argent.**

460. ᵈ/ Armes couronnées.

GRAND DUCHE DE LUXEMBOURG

ᵣ/ Valeur dans une couronne de chêne et de lauriers.

REGENCE DU DUC ADOLPHE DE NASSAU 1889

Tranche cannelée. Frappe 100 exemplaires.

461. Idem **en poidfort** (49 grammes).

462. Idem **en or.**

463. Idem **en bronze.** Tranche lisse.

464. Idem **en étain.**

465. Idem **en étain** de poid double

466. 10 CENTIMES 1889. **Bronze.**

Sauf valeur comme la pièce précédente
Tranche lisse. Frappe 100 exemplaires.

467. Idem : mais poid double.

468. Comme la n° 467 mais écu plus petit (frappe 50 exemplaires).

469. CINQ CENTIMES 1889. **Bronze.**

Sauf valeur comme la pièce précédente.

(Frappe 100 exemplaires).

Encore une fois ces pièces furent exécutées par l'entremise du trop fameux Briciaux soit en abusant de son titre d'officier à l'hôtel des monnaies de Bruxelles soit chez ses acolytes de la maison Menning frères.

MADAGASCAR

Ranavona III (Ranavalo-Manjaka).

470. 5 FRANCS 1886. **Argent**

D/ Buste couronné de la reine de face.

R/ Grand R couronné.

ROYAUME DE MADAGASCAR 1886.

Tranche cannelée.

471. **Idem en bronze.**

472. **Idem en aluminium.**

473. 5 FRANCS 1883. **Argent.**

Couronne royale surmontée d'une aigrette.

RANAVALOMANJAKA. MPANJAKA NY MADAGASCAR

R/ Valeur et date séparée par une étoile rayonnante dans une couronne de chêne et de lauriers.

Tranche lisse.

474. **Idem en bronze.**

475. **Idem en aluminium.**

476. **Idem tranche cannelée.**

477. 10 CENTIMES 1883. **Cuivre.**

Sauf valeur comme la pièce précédente.